

Безпідставна відмова в задоволенні скарги: чи має повертатися плата за розгляд?

У співавторстві з Миколою Палько, адвокатом АО «Радзієвський і партнери»

Розглянемо справу, у якій скаржник подав скаргу до АМКУ вартістю 170 000 гривень. Утім, адмінколегія безпідставно залишила її без розгляду. Відповідно, кошти за подання скарги ніхто не повернув. Чи стане суд на бік скаржника? Читайте далі.

Декілька років тому «тендерний тролінг» набув загрозливих масштабів, а надмірна кількість скарг фактично заблокувала роботу адмінколегій АМКУ. Тому у 2020 році було змінено порядок оскарження, а також суттєво збільшено розмір плати за подання скарг — до 170 000 гривень залежно від очікуваної вартості закупівлі, зробивши їх недешевим задоволенням.

Разом із встановленням нового розміру плати було змінено і підстави для її повернення скаржнику. Якщо АМКУ задовольняє скаргу або, наприклад, замовник встигає виправити порушення до винесення рішення, плата повертається учаснику.

Якщо ж скарга відхиляється, гроші перераховуються в державний бюджет. Таким чином, законодавець прагнув створити ще один запобіжник та спонукати учасника добре подумати над переконливістю аргументів перед поданням скарги.

При цьому адмінколегії АМКУ нерідко безпідставно відмовляють у задоволенні скарг учасників закупівель і в подальшому такі рішення скасовуються судами як протиправні. Питання про повернення плати за розгляд скарги учаснику в таких випадках залишається невирішеним.

Ні Закон України «[Про публічні закупівлі](#)» (далі — Закон), ні постанова Кабінету Міністрів від 22.04.2020 № 292 «Про встановлення розміру плати за подання скарги та затвердження Порядку здійснення плати за подання скарги до органу оскарження через електронну систему закупівель та її повернення суб'єкту оскарження» (далі — Постанова) **не передбачають механізму автоматичного повернення такої плати у разі скасування судом рішення адміністративної колегії**, тому стягнути ці кошти можливо лише в судовому порядку.

Суди адміністративної юрисдикції, нерідко визнаючи протиправність рішень АМКУ, відмовляють учасникам публічних закупівель у задоволенні вимоги про стягнення плати за розгляд скарги з Державного бюджету України. У деяких випадках така вимога визнається передчасною, іноді суди відмовляються ототожнювати плату за розгляд скарги зі збитками, завданими незаконним рішенням.

Завантажуйте також [шпаргалку щодо тарифу для участі в закупівлях для учасників](#).

Практика суду в разі відмови в задоволенні скарги органами АМКУ

Нещодавнє рішення Касаційного адміністративного суду Верховного Суду ([постанова КАС ВС від 14.09.2023 у справі № 640/2396/22](#)), винесене в результаті задоволення касаційної скарги клієнта АО «Радзівський і партнери», залишає надію, що судова практика незабаром зміниться, і плата за розгляд в разі безпідставної відмови в задоволенні скарги все ж таки буде повертатися учасникам.

Так, у 2021 році в оголошеній Південноукраїнською АЕС закупівлі замовник скасував закупівлю, не проводячи розгляду пропозиції, що стало предметом подальшого оскарження учасником до АМКУ.

Скарга була подана у десятиденний термін з дня прийняття рішення. Вважаючи, що на подання скарги Законом встановлено п'ятиденний строк, адміністративна колегія залишила її без розгляду. Учасник оскаржив це рішення в суді.

Суди першої і другої інстанцій погодилися з аргументами позивача в частині протиправності рішення адмінколегії АМКУ і скасували його. З такими аргументами погодився і КАС ВС у своїй [постанові від 14.09.2023](#):

«Проте, як встановлено судом апеляційної інстанції, в матеріалах справи відсутні докази оприлюднення протоколу розгляду всіх тендерних пропозицій щодо Закупівлі.

[...]

З огляду на наведене, колегія суддів погоджується з висновком суду апеляційної інстанції, що відповідачем безпідставно застосовано до поданої позивачем скарги встановлений абзацом 4 частини восьмої статті 18 Закону України „Про публічні закупівлі“ п'ятиденний строк з дня оприлюднення в електронній системі закупівель протоколу розгляду тендерних пропозицій.

При цьому, Верховний Суд зазначає, що згідно з абзацом 7 частини восьмої статті 18 Закону України „Про публічні закупівлі“ у разі порушення строків, визначених в абзацах першому-четвертому цієї частини, скарги автоматично не приймаються електронною системою закупівель, тоді як скарга позивача була прийнята електронною системою та призначена до розгляду».

Скасувавши рішення адмінколегії АМКУ як протиправне, Окружний адміністративний суд міста Києва (Шостий апеляційний адміністративний суд залишив рішення в силі) відмовив у задоволенні вимоги про стягнення з Державного бюджету України на його користь шкоди, завданої рішенням Постійно діючої адміністративної колегії АМКУ від 15.12.2021 № 27655-р/пк-пз, у розмірі 170 000,00 грн.

Обидва суди дійшли висновку про відсутність підстав для повернення ТОВ «КЬЮ.ЕФ.ЕМ. КЕЙТЕРІНГ» плати за подання скарги, оскільки рішення про задоволення або часткове задоволення такої скарги, залишення без розгляду або припинення її розгляду у випадку, якщо замовником усунуено порушення, зазначені в скарзі, відповідачем не прийнято.

При повному або частковому копіюванні чи цитуванні будь-якої інформації з порталу "Радник у сфері публічних закупівель" ви зобов'язані вказувати джерело інформації (ст. 176 ККУ). Джерело:

<https://radnuk.com.ua/voienyj-stan/bezpidstavna-vidmova-v-zadovolenni-skarhy-chy-maie-povertatysia-plata-za-rozhljad/>

Контактні дані: +38 (044) 451-85-71 | radnukdz@gmail.com

Розглядаючи вимогу про стягнення шкоди в розмірі 170 000,00 грн, суди першої та апеляційної інстанцій безпідставно ототожнили «завдання шкоди» із «поверненням плати за скаргу» та вказали, що така вимога є передчасною і не підлягає задоволенню.

Натомість Верховний Суд не погодився із висновками судів нижчих інстанцій та **постановив направити справу в частині відмови у стягненні шкоди на новий розгляд до суду першої інстанції**, зазначивши про таке:

«Ухвалюючи оскаржувані рішення, суди фактично вийшли за межі заявлених позивачем вимог, проте не навели мотивів чому вони розглядали вимогу про відшкодування шкоди як вимогу про повернення плати за подання скарги (хоча вони є різними способами захисту і передбачають встановлення різних обставин в ході судового розгляду), а також не вказали, чому в такому випадку заявлений позивачем спосіб захисту є неефективним, та не навели обґрунтування ефективності такого способу захисту порушеного права як повернення плати за подання скарги».

Хоч Верховний Суд і не вирішив остаточно спір про стягнення шкоди, але надав прекрасний шанс змінити судову практику та забезпечити реальне поновлення майнових прав скаржників, порушених незаконними рішеннями АМКУ як органу оскарження в публічних закупівлях.

Слідкуйте за цією справою й надалі на сторінках інтернет-порталу RADNUK.COM.UA. Більше рішень АМКУ — в електронній книзі **«Оскарження закупівель до АМКУ за Особливостями № 1178»**:

ЗАМОВНИКАМ ^ УЧАСНИКАМ ^ ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ ^ ПРАВОВА БАЗА ^ ЖУРНАЛИ **КНИГИ** ТЕСТИ

Головна — Книги

Книги

В цьому розділі редакція журналу "Радник в сфері державних закупівель" публікує підбірки статей та книги, які зручно використовувати для самонавчання та поглиблення своїх знань у певних темах

Електронна книга (добірка статей)
Оскарження закупівель до АМКУ за Особливостями № 1178

Електронна книга (добірка статей)
Все, що необхідно знати про закупівлю електричної енергії

Електронна книга (добірка статей)
Звіт про виконання договору в публічних закупівлях